

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2020. gada 3. decembrī*

Valsts pienākumu neizpilde – Direktīvas 2009/72/EK un 2009/73/EK – Elektroenerģijas un dabasgāzes iekšējais tirgus – Efektīva elektroenerģijas un gāzes pārvades sistēmu pārvaldības, no vienas puses, un piegādes un ražošanas darbību, no otras puses, nodalīšana – Neatkarīgu valsts regulatīvo iestāžu izveide

Lietā C-767/19

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2019. gada 17. oktobrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *O. Beynet* un *Y. G. Marinova*, pārstāves,

prasītāja,

pret

Beļģijas Karalisti, ko pārstāv *L. Van den Broeck*, *M. Jacobs* un *C. Pochet*, pārstāves, kurām palīdz *G. Block, avocat*,

atbildētāja,

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], kas pilda palātas priekšsēdētāja pienākumus, K. Likurģs [*C. Lycourgos*] (referents) un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 55. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 94. lpp.) paredzētos pienākumus, pareizi netransponējot:
  - gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu;
  - Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu;
  - Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu, kā arī
  - Direktīvas 2009/72 37. panta 10. punktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 10. punktu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 2 Direktīvas 2009/72 9., 11., 34., 37. un 61. apsvērumā ir noteikts:

“(9) Nenodalot tīklus no ražošanas un piegādes darbībām (efektīva nodalīšana), pastāv risks ne vien saskarties ar diskrimināciju tīkla vadišanā, bet [arī] risks, ka vertikāli integrēti uzņēmumi zaudē stimulu veikt pienācīgus ieguldījumus tīklos.

[..]

(11) Efektīvi nodalīt var tikai vienā veidā – likvidējot vertikāli integrētu uzņēmumu motivāciju diskriminēt konkurentus attiecībā uz piekļuvi tīkliem un ieguldījumiem. Vienkāršs un stabils risinājums dabiskā interešu konflikta novēršanai un piegādes drošuma panākšanai ir īpašumtiesību nodalīšana, kas paredz tīkla īpašnieku norīkot par sistēmas operatoru un viņa neatkarību no piegādes un ražošanas interesēm. Tādēļ Eiropas Parlamenta 2007. gada 10. jūlija Rezolūcijā par gāzes un elektroenerģijas iekšējā tirgus perspektīvām [(2007/2089(INI)) (OV 2008, C 175 E, 206. lpp.)] minēts, ka īpašumtiesību nodalīšana pārvades līmenī uzskatāma par visefektīvāko līdzekli, lai nediskriminējoši veicinātu ieguldījumus infrastruktūrā, jaunu dalībnieku taisnīgu piekļuvi tīklam un pārredzamību tirgū. Nodalot īpašumtiesības, minēto iemeslu dēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tai pašai personai vai personām nav iespēju kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu un vienlaikus kontrolēt pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmu vai izmantot savas tiesības šajos uzņēmumos. Un otrādi – ja persona kontrolē pārvades sistēmu vai pārvades sistēmas operatoru, būtu jāizslēdz iespēja šai pašai personai kontrolēt ražošanas vai piegādes uzņēmumu vai izmantot savas tiesības šajā uzņēmumā. Ievērojot minētos ierobežojumus, ražošanas vai piegādes uzņēmumam vajadzētu būt iespējai kļūt par pārvades sistēmas operatoru vai pārvades sistēmas mazākuma akcionāru.

[..]

(34) Lai elektroenerģijas iekšējais tirgus darbotos pareizi, energoregulatoriem ir jāspēj pieņemt lēmumus par visiem nozīmīgiem regulēšanas jautājumiem un jābūt pilnīgi neatkarīgiem no visām citām publiskām un privātām interesēm. [..]

[..]

(37) Energoregulatoriem vajadzētu būt pilnvarām pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz elektroenerģijas uzņēmumiem un piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas elektroenerģijas uzņēmumiem, kas nepilda saistības, vai ierosināt, lai kompetenta tiesa tiem piemēro šādas sankcijas. Neskarot konkurences noteikumu piemērošanu, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiešķir arī pilnvaras pieņemt lēmumus par vajadzīgajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka lietotāji gūst labumu no efektīvas konkurētspējas sekmēšanas, kas nodrošina elektroenerģijas iekšējā tirgus pareizu darbību. Virtuālo elektrostaciju izveide – programmas, ar ko laiž tirgū elektroenerģiju un kas uzliek elektroenerģijas uzņēmumam pienākumu ieinteresētiem piegādātājiem uz noteiktu laiku nodrošināt piekļuvi daļai no tā ražošanas jaudas vai arī pārdot vai darīt pieejamu zināmu elektroenerģijas daudzumu – ir viens no iespējamiem pasākumiem, ko var izmantot, lai veicinātu iedarbīgu konkurenci un nodrošinātu tirgus pareizu darbību. Tāpat energoregulatoriem būtu jāpiešķir pilnvaras palīdzēt nodrošināt augstas prasības attiecībā uz universālo un sabiedrisko pakalpojumu, vienlaikus veicinot tirgus atvēršanu, kā arī palīdzēt nodrošināt neaizsargāto lietotāju drošību un patērētāju tiesību aizsardzības pasākumu pilnīgu efektivitāti. Minētie noteikumi nedrīkstētu skart ne Komisijas pilnvaras konkurences noteikumu piemērošanā, tostarp pilnvaras izskatīt apvienošanās gadījumus ar Kopienas dimensiju, ne noteikumus par iekšējo tirgu, piemēram, kapitāla brīvu apriti. Neatkarīgā struktūra, pie kuras var griezties puse, ko ietekmē valsts regulatora lēmums, varētu būt tiesa vai cita tiesu iestāde, kam ir pilnvaras veikt tiesas izskatīšanu.

[..]

(61) [..] Valstu regulatīvajām iestādēm būtu jāziņo konkurences iestādēm un Komisijai par tām dalībvalstīm, kurās cenas kropļo konkurenci un apdraud tirgus pareizu darbību.”

3 Šīs direktīvas 5. pantā ir paredzēts:

“Regulatīvās iestādes, ja dalībvalstis tā nosaka, vai dalībvalsti[s] nodrošina, ka tiek noteikti tehniskie drošības kritēriji un ka tiek izstrādāti un publiskoti tehniskie noteikumi, ar ko nosaka tehniskā projekta un vadīšanas obligātās prasības savienojumam ar ražošanas objektu sistēmu, sadales sistēmām, tieši savienotajām patērētāju iekārtām, starpsavienojumu ķēdēm un tiešajām līnijām. Šie tehniskie noteikumi nodrošina sistēmu savstarpēju izmantojamību un ir objektīvi un nediskriminējošie. Aģentūra attiecīgā gadījumā var sagatavot atbilstīgus ieteikumus par to, kā panākt atbilstību ar šiem noteikumiem. Šos noteikumus dara zināmus Komisijai saskaņā ar 8. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā [(OV 1998, L 204, 37. lpp)].”

4 Direktīvas 2009/72 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 8. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka no 2012. gada 3. marta:

a) visi uzņēmumi, kam pieder pārvades sistēma, darbojas kā pārvades sistēmas operatori;

[..].

8. Ja 2009. gada 3. septembrī pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var pieņemt lēmumu nepiemērot 1. punktu.

Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts vai nu:

- a) ieeļ neatkarīgu sistēmas operatoru atbilstīgi 13. pantam; vai arī
- b) ievēro V nodaļas noteikumus.

5 Šīs direktīvas 10. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Uzņēmumus, kam pieder pārvades sistēma un ko valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar turpmāk izklāstīto sertifikācijas procedūru sertificējusi kā atbilstošus 9. panta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par pārvades sistēmu operatoriem. [..]”

6 Saskaņā ar minētās direktīvas 17. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kas ietilpst tās V nodaļā “Neatkarīgs pārvades operators”:

“Pārvades sistēmu operatoru rīcībā ir vajadzīgie cilvēkresursi, tehniskie, fiziskie un finanšu resursi, lai tie varētu pildīt šajā direktīvā noteiktos pienākumus un veikt elektroenerģijas pārvades darbības, jo īpaši:

- a) elektroenerģijas pārvades darbības veikšanai vajadzīgie aktīvi, tostarp pārvades sistēma, pieder pārvades sistēmas operatoram;”.

7 Šīs pašas direktīvas 35. panta 4. un 5. punktā ir paredzēts:

“4. Dalībvalstis garantē regulatīvās iestādes neatkarību un nodrošina, ka tā izmanto savas pilnvaras taisnīgi un pārskatāmi. [..]

[..]

5. Lai aizsargātu regulatīvās iestādes neatkarību, dalībvalstis jo īpaši nodrošina, ka:

- a) regulatīvā iestāde var pieņemt lēmumus neatkarīgi no politiskām struktūrām [..]

[..].”

8 Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un j) apakšpunktā, 4. punkta a) un b) apakšpunktā, 6. punkta a)–c) apakšpunktā un 9. punktā ir paredzēts:

“1. Regulatīvajai iestādei ir šādi pienākumi:

[..]

- i) pārraudzīt pārredzamību, tostarp saistībā ar vairumtirdzniecības cenām, un nodrošināt, ka elektroenerģijas uzņēmumi ievēro pārredzamības pienākumus;

- j) pārraudzīt tirgus atvērtības līmeni un efektivitāti, un konkurenci vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā, tostarp saistībā ar elektroenerģijas biržām, cenām māsaimniecību lietotājiem, arī priekšapmaksas sistēmām, operatoru maiņas maksām, maksām par atteikšanos no pieslēguma, maksām par uzturēšanas pakalpojumiem un to īstenošanu un sūdzībām no māsaimniecību lietotājiem, kā arī konkurences kropļojumiem vai ierobežojumiem, tostarp sniedzot attiecīgu informāciju, un nodot attiecīgos gadījumus attiecīgajām konkurences iestādēm;

[..].

4. Dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, lai tās varētu efektīvi un bez kavēšanās veikt 1., 3. un 6. punktā minētos pienākumus. Tādēļ regulatīvajai iestādei ir vismaz šādas pilnvaras:

- a) pieņemt elektroenerģijas uzņēmumiem saistošus lēmumus;
- b) analizēt elektroenerģijas tirgu darbību, kā arī noteikt un piemērot jebkādas nepieciešamus un samērīgus pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu tirgus pareizu darbību. Attiecīgā gadījumā regulatīvajai iestādei, veicot izmeklēšanu saistībā ar konkurences tiesību aktiem, ir arī pilnvaras sadarboties ar valsts konkurences iestādi un finanšu tirgus regulatoriem vai Komisiju;

[..].

6. Regulatīvo iestāžu kompetencē ir noteikt vai pietiekamu laiku pirms tās stāšanās spēkā apstiprināt vismaz tādu metodiku, ko izmanto, lai aprēķinātu vai paredzētu noteikumus un nosacījumus attiecībā uz:

- a) pieslēgumu un piekļuvi valsts tīkliem, tostarp pārvades un sadales tarifiem vai to aprēķināšanas metodikai. Šie tarifi vai metodika ļauj veikt visus vajadzīgos ieguldījumus tīklos, lai nodrošinātu tīklu dzīvotspēju;
- b) balansēšanas pakalpojumu nodrošināšanu, kurus sniedz visekonomiskākajā veidā un kuri nodrošina pienācīgus stimulus tīkla lietotājiem, lai balansētu to jaudu un patēriņu. Balansēšanas pakalpojumus sniedz taisnīgi un bez diskriminācijas, un to pamatā ir objektīvi kritēriji; un
- c) piekļuvi pārrobežu infrastruktūrai, tostarp jaudas sadalījuma un pārslodzes vadības procedūras.

[..]

9. Regulatīvās iestādes uzrauga gan pārslodzes vadību valstu elektroenerģijas sistēmās, tostarp starpsavienojumos, gan pārslodzes vadības noteikumu īstenošanu. Šim nolūkam pārvades sistēmu operatori vai tirgus dalībnieki iesniedz valsts regulatīvajām iestādēm pārslodzes vadības noteikumus, tostarp par jaudas sadalījumu. Valsts regulatīvās iestādes var prasīt izdarīt grozījumus šajos noteikumos.”

- 9 Direktīvas 2009/73 6., 8., 30., 33. un 59. apsvērumam ir ekvivalenti formulēti attiecīgi Direktīvas 2009/72 9., 11., 34., 37. un 61. apsvērumam. Direktīvas 2009/72 33. apsvērumā izdarītā atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 37. lpp.) ir aizstāta ar Direktīvas 2009/73 29. apsvērumā izdarīto atsauci uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/55/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 98/30/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 57. lpp.). Atsauces uz elektroenerģijas tirgiem ir aizstātas ar atsaucēm uz gāzes tirgiem.
- 10 Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 8. punktam, 10. panta 2. punktam, 17. panta 1. punkta a) apakšpunktam, 41. panta 1. punkta i) un j) apakšpunktam, 4. punkta a) un b) apakšpunktam, 6. punkta a)–c) apakšpunktam un 9. punktam ir ekvivalents formulējums attiecīgi Direktīvas 2009/72 9. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 8. punktam, 10. panta 2. punktam, 17. panta 1. punkta a) apakšpunktam, 37. panta 1. punkta i) un j) apakšpunktam, 4. punkta a) un b) apakšpunktam, 6. punkta a)–c) apakšpunktam un 9. punktam.

Belģijas tiesības

Elektroenerģijas likums

- 11 1999. gada 29. aprīļa Likuma par elektroenerģijas tirgus organizāciju (1999. gada 11. maija *Moniteur belge*, 16264. lpp.), kas grozīts ar 2015. gada 28. jūnija likumu (2015. gada 6. jūlija *Moniteur belge*, 44424. lpp.) (turpmāk tekstā – “Elektroenerģijas likums”), 9.*bis* panta 1. punktā, kas iekļauts ar 2003. gada 14. janvāra likumu (2003. gada 28. februāra *Moniteur belge*, 9944. lpp.), ir noteikts:

“Sistēmas operatoram, izņemot divus vērtspapīrus, tieši vai netieši ir jāpieder visam kapitālam un balsstiesībām, kas saistītas ar:

1° katru meitasuzņēmumu, kas pēc sistēmas operatora pieprasījuma pilnīgi vai daļēji nodrošina 8. pantā minētās pārvades sistēmas pārvaldību;

2° katru meitasuzņēmumu, kuram pieder pārvades sistēmā ietilpstošā infrastruktūra un aprīkojums.”

- 12 Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Pēc [Elektroenerģijas un gāzes regulēšanas komisijas (*CREG*)] atzinuma un Ministru padomes lēmuma [par enerģiju atbildīgais federālais] ministrs pēc viena vai vairāku sistēmas operatoru priekšlikuma (tostarp vajadzības gadījumā izejošās sistēmas operatoru), kuriem katram pašam vai kopīgi pieder pārvades sistēmas daļa, kas aptver vismaz 75 [%] no valsts teritorijas un vismaz divas trešdaļas no katra reģiona teritorijas, ieceļ sistēmas operatoru.

[..]”

- 13 Šā likuma 11. pantā ir noteikts:

“Pēc [*CREG*] atzinuma un apspriešanās ar sistēmas operatoru Karalis pieņem tehniskos noteikumus pārvades sistēmas pārvaldībai un piekļuvei šai sistēmai.

Tehniskajos noteikumos it īpaši ir noteikts:

1° minimālās tehniskās prasības ražošanas iekārtu, sadales sistēmu, tieši savienotu patērētāju iekārtu, starpsavienojuma shēmu un tiešo līniju pieslēgšanai pārvades sistēmai, pieslēgšanas termiņi, kā arī tehniskie noteikumi, kas ļauj sistēmas operatoram piekļūt lietotāju iekārtām un veikt ar tām saistītus pasākumus, ja to prasa sistēmas drošība vai tehniskā uzticamība; kā arī pieslēgšanās termiņi;

2° operatīvie noteikumi, kas attiecas uz sistēmas operatoru tā tehniskajā elektroenerģijas plūsmas pārvaldībā un darbībā, kuras tam jāveic, lai novērstu sastrēguma problēmas, tehniskas grūtības un ražošanas vienību bojājumus;

3° attiecīgā gadījumā – prioritāte, ko pēc iespējas piešķir ražošanas uzņēmumiem, kuri izmanto atjaunojamus energoresursus, vai koģenerācijas stacijām, ciktāl iespējams, ņemot vērā piegādes drošumu;

4° papildpakalpojumi, kas tīkla operatoram ir jāievieš;

5° informācija, kas tīkla lietotājiem jāsniedz sistēmas operatoram, ieskaitot attīstības plāna datus;

6° informācija, kas sistēmas operatoram jāsniedz to citu elektrisko sistēmu operatoriem, ar kurām pārvades sistēma ir savstarpēji savienota, lai nodrošinātu drošu un efektīvu tīkla koordinētu attīstību un savstarpēju izmantojamību;

7° tiesību normas informācijas vai sākotnējās apstiprināšanas jomā, ko veic [CREG] par operatīvajiem noteikumiem, vispārīgiem nosacījumiem, standartlīgumiem, veidlapām vai procedūrām, kas piemērojamas sistēmas operatoram un – vajadzības gadījumā – lietotājiem.

Saskaņā ar tehniskajiem noteikumiem tīkla operatora līgumos, kas attiecas uz piekļuvi tīklam, nediskriminējošā veidā tiek precizēti tā piemērošanas noteikumi attiecībā uz tīkla lietotājiem, izplatītājiem vai starpniekiem.”

14 Šī paša likuma 18. panta 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot 1995. gada 6. aprīļa Likuma par ieguldījumu sabiedrību statusu un to kontroli, finanšu starpniekiem un ieguldījumu konsultantiem [(1995. gada 3. jūnija *Moniteur belge*, 15876. lpp.)] piemērošanu, Karalis pēc [CREG] atzinuma saņemšanas var:

[..]

2° pieņemt rīcības noteikumus, kas piemērojami starpniekiem un piegādātājiem, jo īpaši attiecībā uz darījumiem un balansēšanu;

[..].”

15 Elektroenerģijas likuma 23. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Tiek izveidota [CREG]. [CREG] ir autonoma struktūra, kurai ir juridiskas personas statuss un kuras juridiskā adrese ir galvaspilsētas Briseles [(Beļģija)] administratīvajā apgabalā.

[CREG] veic visus piemērotos pasākumus, lai 23. panta 2. [punktā] noteikto pienākumu un pilnvaru robežās ciešā sadarbībā ar citām atbilstīgām valsts iestādēm, tostarp Beļģijas konkurences iestādi, un neskarot to kompetenci, sekmētu šādu mērķu sasniegšanu:

[..]

2. [CREG] ir valsts iestāžu padomdevējs attiecībā uz elektroenerģijas tirgus organizāciju un darbību, no vienas puses, un tā vispārējais uzdevums ir uzraudzīt un kontrolēt ar to saistīto likumu un noteikumu piemērošanu, no otras puses.

Šim nolūkam [CREG]:

[..]

3° uzrauga pārredzamību un konkurenci elektroenerģijas tirgū saskaņā ar 23.*bis* pantu;

3°*bis* novērtē 23.*ter* pantā minētās attiecības starp uzņēmuma cenām un izmaksām objektīvu pamatotību;

4° uzrauga un kontrolē vairumtirdzniecības energoproduktu tirdzniecību saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulu (ES) Nr. 1227/2011 [(2011. gada 25. oktobris) par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību (OV 2011, L 326, 1. lpp.)], ievērojot Beļģijas konkurences iestādes un [Finanšu pakalpojumu un tirgus iestādes (FSMA)] attiecīgās pilnvaras;

[..]

8° kontrolē, vai sistēmas operators un elektroenerģijas uzņēmumi ievēro pienākumus, kas tiem noteikti šajā likumā un tā īstenošanas lēmumos, kā arī citos normatīvos un administratīvos aktos, kas piemērojami elektroenerģijas tirgum, it īpaši attiecībā uz pārrobežu jautājumiem un jautājumiem, uz ko attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regula (EK) Nr. 714/2009 [(2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tiklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV 2009, L 211, 15. lpp.)];

9° kontrolē tehnisko noteikumu piemērošanu, apstiprina šajos noteikumos paredzētos dokumentus, jo īpaši attiecībā uz pieslēguma un pieejas pārvades sistēmai nosacījumiem, kā arī nosacījumiem, kas reglamentē pārvades sistēmas stabilitāti, un novērtē tehnisko noteikumu, kas reglamentē pārvades sistēmas drošību un uzticamību, iepriekšējo sniegumu;

[..].”

16 Šā likuma 23.*bis* pantā ir noteikts:

“[CREG] nodrošina, ka katrs elektroenerģijas uzņēmums, kas piegādā elektroenerģiju klientiem, kuru domicils ir Beļģijā, atsevišķi vai saskaņojot ar vienu vai vairākiem elektroenerģijas uzņēmumiem, atturas no jebkādas pretkonkurences rīcības vai negodīgas komercprakses, kas ietekmē vai var ietekmēt funkcionējošu elektroenerģijas tirgu Beļģijā.

Ja [CREG], pildot uzraudzības un kontroles uzdevumus, konstatē negodīgu komercpraksi vai pretkonkurences rīcību, tā pēc savas iniciatīvas iesniedz [federālajam enerģētikas] ministram ziņojumu, kurā ir izklāstīti tās konstatējumi, un attiecīgā gadījumā visus pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem veikt pašai vai jebkurai citai kompetentajai iestādei, lai novērstu negodīgu komercpraksi vai pretkonkurences rīcību, kas rada vai var radīt ietekmi uz funkcionējošu elektroenerģijas tirgu Beļģijā.

[CREG] paziņo Beļģijas konkurences iestādei par iespējamiem pārkāpumiem, nosūta tai ziņojumu, ko tā ir nosūtījusi [federālajam enerģētikas] ministram, un sniedz tam nepieciešamo konfidenciālo informāciju.

Attiecībā uz negodīgu komercpraksi Karalis pēc [CREG] priekšlikuma ar Ministru padomē apspriestu dekrētu var precizēt steidzamus pasākumus, ko var veikt [CREG].

[CREG] var sniegt atzinumus un piedāvāt jebkurus pasākumus, kas veicina tirgus pienācīgu darbību un pārredzamību un kas ir piemērojami visiem elektroenerģijas uzņēmumiem, kuri darbojas Beļģijā.”

17 Saskaņā ar minētā likuma 23.*ter* pantu:

“1. Elektroenerģijas uzņēmuma piedāvātajām cenām ir jābūt objektīvi pamatotām salīdzinājumā ar uzņēmuma izmaksām. [CREG] novērtē šo attiecību, salīdzinot it īpaši minētā uzņēmuma izmaksas un cenas ar līdzīgu uzņēmumu izmaksām un cenām, ja iespējams, arī starptautiskā līmenī.

2. Ja elektroenerģijas uzņēmums ir saistīts uzņēmums, tiek prezumēta dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ja tas piedāvā cenas un/vai diskriminējošus nosacījumus nesaistītajiem uzņēmumiem.

3. Ja [CREG] konstatē, ka nepastāv objektīvi pamatota attiecība, kā minēts [1. punktā], tā pēc savas iniciatīvas iesniedz [federālajam enerģētikas] ministram ziņojumu, kurā ir atspoguļoti tās konstatējumi un tās ieteiktie pasākumi.

[CREG] paziņo Belģijas konkurences iestādei par iespējamiem pārkāpumiem, nosūta tai ziņojumu, ko tā ir nosūtījusi [federālajam enerģētikas] ministram, un sniedz tam nepieciešamo konfidenciālo informāciju.

Attiecībā uz cenām un/vai diskriminējošiem nosacījumiem Karalis pēc [CREG] priekšlikuma ar Ministru padomē apspriestu dekrētu var precizēt steidzamos pasākumus, ko var veikt [CREG].

Cenu jomā [CREG] var izteikt viedokli un piedāvāt jebkādas pasākumus, kas piemērojami visiem elektroenerģijas uzņēmumiem, kuri darbojas Belģijā.”

18 Šī paša likuma 26. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Pildot tai uzticētos uzdevumus, [CREG] var prasīt sistēmas operatoram un sadales sistēmu operatoriem, jebkuram saistītam vai asociētam uzņēmumam, kā arī jebkuram uzņēmumam, kas pārvalda vai izmanto daudzpusēju tirdzniecības platformu, par kuru notiek sarunas par enerģijas blokiem vai finanšu instrumentiem, kuri attiecas uz enerģijas blokiem, kam ir tieša saikne ar Belģijas elektroenerģijas tirgu vai kam ir tieša ietekme uz šo tirgu, sniegt tai visu nepieciešamo informāciju, tostarp atteikuma sniegt piekļuvi trešām personām pamatojumu, un jebkādu informāciju par pasākumiem, kas ir nepieciešami, lai nostiprinātu tirgu, ciktāl tā pamato savu pieteikumu. Tā var pārbaudīt to kontus uz vietas.

No 2003. gada 1. janvāra [CREG] var no tiem un no Elektroenerģijas un gāzes kontroles komitejas, neskarot pēdējai minētajai uzticētos uzdevumus, pieprasīt arī informāciju, kas ir noderīga, lai sagatavotu tās tarifu politiku, piemērojot tai 23. panta 14.*bis*, 15. un 16. apakšpunktā noteikto uzdevumu.”

19 Elektroenerģijas likuma 26. panta 1.*bis* punktā ir paredzēts:

“[CREG] 23.*bis* un 23.*ter* pantā noteikto uzdevumu izpildē turklāt ir šādas pilnvaras un tiesības:

1° trīsdesmit dienu laikā pēc pieprasījuma saņemt no elektroenerģijas uzņēmumiem jebkādu informāciju par jautājumiem, kas ietilpst tās kompetencē un uzdevumos;

2° no tiem iegūt ziņojumus par savu darbību vai atsevišķiem tās aspektiem;

3° noteikt informāciju, kas periodiski jāpaziņo elektroenerģijas uzņēmumiem, un periodiskumu, kādā šāda informācija tai ir jānodod;

4° atteikuma trīsdesmit dienu laikā sniegt pieprasīto informāciju gadījumā veikt apskati uz vietas, kuras laikā tā var iepazīties ar visu iepriekš minēto informāciju un dokumentiem, kas nepieciešami tai uzticēto uzdevumu izpildei, un vajadzības gadījumā tos kopēt.

Informāciju, ko [CREG] ieguvusi saskaņā ar šo punktu, var izmantot tikai 23.*bis* un 23.*ter* pantā minētajiem ziņojumiem, atzinumiem un ieteikumiem. Karalis ar Karaļa dekrētu, kas apspriests Ministru padomē, var šo pantu attiecināt uz saistošiem lēmumiem, uz kuriem varētu attiekties 23.*bis* un 23.*ter* pants.”

20 Šī likuma 30.*bis* panta 3. punktā ir paredzēts:

“[..]

[CREG] locekļu kompetencē ir izmeklēt un konstatēt pārkāpumus, izmantojot protokolus, kam ir pierādījumu spēks, kamēr nav pierādīts pretējais [..]. Šajā nolūkā viņi var:

1° iekļūt ēkās, darbnīcās un to palīgtelpās darba laikā, ja tas vajadzīgs to uzdevumu veikšanai;

2° veikt visus lietderīgos konstatējumus, likt izsniegt un izņemt visus dokumentus, materiālus, grāmatas un priekšmetus, kas nepieciešami izmeklēšanai un pārkāpumu konstatēšanai;

3° iegūt visu informāciju, saņemt visas liecības vai rakstveida vai mutvārdu apliecinājumus;

4° sniegt palīdzību saistībā ar Komisijas lēmumu izpildi.

[..]”

21 Saskaņā ar minētā likuma 31. pantu, “neskarot citus šajā likumā paredzētos pasākumus, [CREG] var likt jebkurai Belģijā reģistrētai fiziskai vai juridiskai personai izpildīt šajā likumā, izpildes lēmumos, turpmākos likumos par tarifiem vai iemaksām, kas minētas 21.*bis* pantā, ietvertās tiesību normas vai jebkuras citas tiesību normas, kuru piemērošanu tā uzrauga saskaņā ar 23. panta 2. [punkta] [otrās daļas] 4. un 8. apakšpunktu termiņā, ko nosaka [CREG].”

22 Šī paša likuma 31./1. pants ir formulēts šādi:

“1. [..] ar izmeklēšanas tiesneša iepriekšēju atļauju 30.*bis* panta 3. [punkta] [pirmajā daļā] minētajām personām ar pamatotu lēmumu var likt, izņemot privātajā dzīvesvietā, apķīlāt aktīvus, kas ir tās personas, attiecībā uz kuru [CREG] veic izmeklēšanu, īpašumā un kas vai nu ir izskatāmā pārkāpuma priekšmets, vai ir paredzēti vai ir bijuši paredzēti attiecīgā pārkāpuma izdarīšanai, vai kas ir mantiska priekšrocība, kuru gūst tieši no pārkāpuma, vai kas ir tās ekvivalents.

Personas, kas minētas 30.*bis* panta 3. [punkta] [pirmajā daļā], savā lēmumā norāda faktiskos apstākļus, kuri pamato veikto pasākumu, un sava lēmuma pamatojumā ņem vērā samērīguma un subsidiaritātes principus.

Lai izpildītu šo rīkojumu, 30.*bis* panta 3. [punkta] [pirmajā daļā] minētās personas vajadzības gadījumā var lūgt valsts iestāžu palīdzību.

[..]”

Dabasgāzes likums

23 1965. gada 12. aprīļa Likuma par gāzveida un citu produktu pārvadāšanu pa cauruļvadiem (1965. gada 7. maija *Moniteur belge*, 5260. lpp.), kas grozīts ar 2015. gada 8. jūlija likumu (2015. gada 16. jūlija *Moniteur belge*, 46239. lpp.) (turpmāk tekstā – “Likums par dabasgāzi”), 8. panta 2. punkta otrajā daļā ir noteikts:

“Dabasgāzes pārvades atļaujas turētājam, kurš ir pieteicis savu kandidatūru dabasgāzes pārvades sistēmas pārvaldībai, vienam vai kopā ar citiem dabasgāzes pārvades atļaujas turētājiem ir jābūt daļai no paredzētā tīkla, kas aptver vismaz 75 % no valsts teritorijas.”

24 Šī likuma 15./5.*undecies* pantā ir noteikts:

“1. Pēc [CREG] priekšlikuma Karalis izveido Labas prakses kodeksu attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīklam, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtu un [sašķidrinātas dabasgāzes (SDG)] iekārtu.

Labas prakses kodeksā ir definēti:

1° procedūras un kārtība, kādā pieprasa piekļuvi tīklam;

2° informācija, kas dabasgāzes pārvades sistēmas, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas un SDG iekārtas lietotājiem ir jāsniedz dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas operatoram un SDG iekārtas operatoram;

3° piesardzības pasākumi, kas jāveic dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas operatoram un SDG iekārtas operatoram, lai saglabātu to komerciālo datu konfidencialitāti, kas attiecas uz dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtu [vai] SDG iekārtu;

4° termiņi, kādos dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas operatoram un SDG iekārtas operatoram ir jāatbild uz pieprasījumiem piekļūt to sistēmai un iekārtai;

5° pasākumus, kuru mērķis ir novērst diskrimināciju starp dabasgāzes pārvades sistēmas, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtu vai SDG iekārtu lietotājiem vai lietotāju kategorijām;

6° obligātās prasības dabasgāzes pārvades un dabasgāzes piegādes funkciju juridiskajai un operatīvai nodalīšanai, integrētajiem dabasgāzes pārvades, dabasgāzes uzglabāšanas vai SDG uzglabāšanas sistēmas operatoriem;

7° pamatprincipi, kas attiecas, pirmkārt, uz dabasgāzes pārvades sistēmas operatora, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas operatora un SDG iekārtas operatora tiesībām un pienākumiem un, otrkārt, dabasgāzes pārvades sistēmas lietotāju, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas vai SDG iekārtas, lai tai piekļūtu, tiesībām un pienākumiem;

8° rēķinu noformēšanas pamatprincipi;

9° pamatprincipi, kas attiecas uz, pirmkārt, dabasgāzes pārvades sistēmas operatora, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas operatora un SDG iekārtas operatora tiesībām un pienākumiem un, otrkārt, dabasgāzes pārvades sistēmas, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtas vai SDG iekārtas lietotāju tiesībām un pienākumiem saistībā ar to izmantošanu, it īpaši sarunām par piekļuvi pārvades jaudai, pārslodžu pārvaldību un informācijas publicēšanu;

10° pasākumi, kas jāiekļauj saistību programmā, lai nodrošinātu to, ka jebkāda diskriminējoša prakse ir izslēgta, un lai nodrošinātu pienācīgu tās ievērošanas kontroli. Programma paredz konkrētus darbinieku pienākumus, kas jāveic, lai sasniegtu šo mērķi. Par saistību programmas uzraudzību atbildīgajai personai vai iestādei katru gadu jāiesniedz ziņojums, kurā aprakstīti [CREG] veiktie pasākumi. Šo ziņojumu publicē;

11° prasības attiecībā uz pārvaldītāju darbinieku neatkarību no ražotājiem, izplatītājiem, piegādātājiem un starpniekiem[;]

12° sekundārā tirgus noteikumi un organizācija, kas minēti 15./1. panta [1. punkta] 9.*bis* apakšpunktā;

13° pamatprincipi attiecībā uz piekļuves mezgliem organizēšanu.

Lai piešķirtu un uzturētu transporta vai piegādes atļaujas, ir jāievēro Labas prakses kodekss.

[..]”

25 Šī likuma 15./14. panta 2. punkta pirmajā un otrajā daļā ir paredzēts:

“[CREG] ir uzticēts konsultēšanas uzdevums valsts iestādēs attiecībā uz dabasgāzes tirgus organizāciju un darbību, no vienas puses, un ar tiem saistīto likumu un noteikumu piemērošanas uzraudzības un kontroles uzdevums, no otras puses.

Šim nolūkam [CREG]:

[..]

6° apstiprina galvenos piekļuves pārvades sistēmām nosacījumus, izņemot 15./5.–15/5.*quinquies* pantā minētos tarifus, un kontrolē, kā pārvades uzņēmumi piemēro tos saistībā ar saviem attiecīgajiem tīkliem;

[..]

9° kontrolē dabasgāzes nozares uzņēmumu grāmatvedību, lai pārbaudītu, vai ir ievēroti 15./12. panta noteikumi un vai nepastāv šķērssubsīdijas;

[..]

16° pārtrauga pārredzamību, tostarp saistībā ar vairumtirdzniecības cenām, un nodrošina, ka dabasgāzes uzņēmumi ievēro pārredzamības pienākumus;

17° uzrauga sasniegto līmeni un efektivitāti saistībā ar tirgu atvēršanu un konkurenci vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgos, tostarp dabasgāzes tirdzniecības biržās, un uzrauga iespējamās konkurences izkropļojumus vai ierobežojumus, sniedzot visu lietderīgo informāciju un nododot lietas, kas to pamato, Beļģijas konkurences iestādei;

[..]

29° pēc dabasgāzes pārvades sistēmas operatora priekšlikuma apstiprina metodes, ko izmanto, lai noteiktu piekļuvi pārrobežu infrastruktūrai, tostarp jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības procedūras. Šīs metodes ir pārredzamas un nediskriminējošas. [CREG] savā interneta vietnē publicē apstiprinātās metodes;

30° uzrauga gan pārslodzes vadību valstu gāzes pārvades tīklos, tostarp starpsavienojumos, gan arī pārslodzes vadības noteikumu īstenošanu saskaņā ar 15./1. panta 3. [punkta] 7. apakšpunktu. [CREG] informē Valsts federālā dienesta “Ekonomika, MVU, vidusslānis un enerģētika” Enerģētikas ģenerāldirekciju.”

26 Šā paša likuma 15./14.*bis* pantā ir paredzēts:

“[CREG] nodrošina, ka katrs dabasgāzes uzņēmums, kas piegādā dabasgāzi klientiem, kuru domicils ir Beļģijā, atsevišķi vai saskaņojot ar vienu vai vairākiem dabasgāzes uzņēmumiem, atturas no jebkādas pretkonkurences rīcības vai negodīgas komercprakses, kurai ir vai var būt ietekme uz efektīvu dabasgāzes tirgu Beļģijā.

Ja [CREG], pildot uzraudzības un kontroles uzdevumus, konstatē negodīgu komercpraksi vai pretkonkurences rīcību, tā [federālajam enerģētikas] ministram pēc savas iniciatīvas iesniedz ziņojumu, kurā ir pārņemti tās konstatējumi un attiecīgā gadījumā visi pasākumi, ko tā uzskata par vajadzīgiem, lai novērstu negodīgu komercpraksi vai pret konkurenci vērstu rīcību, kurai ir vai var būt ietekme uz efektīvu dabasgāzes tirgu Beļģijā.

[CREG] paziņo Beļģijas konkurences iestādei par iespējamiem pārkāpumiem, nosūta tai ziņojumu, ko tā ir nosūtījusi [federālajam enerģētikas] ministram, un sniedz tam nepieciešamo konfidenciālo informāciju.

Attiecībā uz negodīgu komercpraksi Karalis pēc [CREG] priekšlikuma ar Ministru padomē apspriestu dekrētu var precizēt steidzamus pasākumus, ko var veikt [CREG].

[CREG] var sniegt atzinumus un piedāvāt jebkurus pasākumus, kas veicina tirgus pienācīgu darbību un pārskatāmību un ko piemēro visiem dabasgāzes uzņēmumiem, kuri darbojas Beļģijā.”

27 Dabasgāzes likuma 15./14. pantā ir noteikts:

1. Dabasgāzes uzņēmuma piedāvātajām cenām ir jābūt objektīvi pamatotām salīdzinājumā ar uzņēmuma izmaksām. [CREG] novērtē šo attiecību, salīdzinot it īpaši minētā uzņēmuma izmaksas un cenas ar līdzīgu uzņēmumu izmaksām un cenām, ja iespējams, arī starptautiskā līmenī.

2. Ja dabasgāzes uzņēmums ir saistīts uzņēmums, dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana tiek prezumēta, ja tas piedāvā diskriminējošas cenas un/vai nosacījumus nesaistītajiem uzņēmumiem.

3. Ja [CREG] konstatē, ka nepastāv objektīvi pamatota attiecība, kā minēts [1. punktā], tā pēc savas iniciatīvas iesniedz [federālajam enerģētikas] ministram ziņojumu, kurā ir atspoguļoti tās konstatējumi un tās ieteiktie pasākumi.

[CREG] paziņo Beļģijas konkurences iestādei par iespējamiem pārkāpumiem, nosūta tai ziņojumu, ko tā ir nosūtījusi [federālajam enerģētikas] ministram, un sniedz tam nepieciešamo konfidenciālo informāciju.

Attiecībā uz cenām un/vai diskriminējošiem nosacījumiem Karalis pēc [CREG] priekšlikuma ar Ministru padomē apspriestu dekrētu var precizēt steidzamos pasākumus, ko var veikt [CREG].

Cenu jomā [CREG] var izteikt viedokli un piedāvāt jebkurus pasākumus, kas piemērojami visiem uzņēmumiem, kuri darbojas Beļģijā.”

28 Saskaņā ar šā likuma 15./16. panta 1.*bis* punktu:

“[CREG], pildot pienākumus, kas tai uzlikti ar 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pantu, turklāt ir šādi aprakstītas pilnvaras un tiesības:

1° saņemt no dabasgāzes uzņēmumiem jebkādu informāciju jebkurā formā par jautājumiem, kas ietilpst to kompetencē un uzdevumos, trīsdesmit dienu laikā pēc pieprasījuma;

2° no tām iegūt ziņojumus par savu darbību vai atsevišķiem tās aspektiem;

3° noteikt, kāda informācija dabasgāzes uzņēmumiem tai periodiski ir jāpaziņo, un noteikt periodiskumu, kādā šāda informācija tai ir jānosūta;

4° atteikuma trīsdesmit dienu laikā sniegt pieprasīto informāciju gadījumā veikt apskati uz vietas, kuras laikā tā var iepazīties ar visu iepriekš minēto informāciju un dokumentiem, kas nepieciešami tai uzticēto uzdevumu izpildei, un vajadzības gadījumā tos kopēt.

Informāciju, ko [CREG] ieguvusi saskaņā ar šo punktu, var izmantot tikai saistībā ar ziņojumiem, atzinumiem un ieteikumiem, kas minēti 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pantā. Karalis ar Karaļa dekrētu, kas apspriests Ministru padomē, var attiecināt šo pantu uz saistošiem lēmumiem, uz kuriem varētu attiekties 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pants.”

29 Dabasgāzes likuma 18. panta 3. punktā ir noteikts:

“[..]

[*CREG*] locekļu kompetencē ir izmeklēt un konstatēt pārkāpumus, izmantojot protokolus, kam ir pierādījuma spēks, kamēr nav pierādīts pretējais [..]. Šajā nolūkā viņi var:

1° iekļūt ēkās, darbnīcās un to palīgtelpās darba laikā, ja tas vajadzīgs to uzdevumu veikšanai;

2° veikt visus lietderīgos konstatējumus, likt izsniegt un izņemt visus dokumentus, materiālus, grāmatas un priekšmetus, kas nepieciešami izmeklēšanai un pārkāpumu konstatēšanai;

3° ievākt visu informāciju, saņemt visas liecības vai rakstveida vai mutvārdu apliecinājumus;

4° sniegt palīdzību saistībā ar Komisijas lēmumu izpildi.

[..]”

30 Saskaņā ar šī likuma 20./2. pantu, “neskarot citus šajā likumā paredzētos pasākumus, [*CREG*] var likt jebkurai Beļģijā reģistrētai fiziskai vai juridiskai personai izpildīt šajā likumā, tās īstenošanas lēmumos, turpmākos likumos par tarifiem vai iemaksām, kas minētas 15./11. pantā, ietvertās tiesību normas vai jebkuras citas tiesību normas, kuru piemērošanu tā uzrauga saskaņā ar 15./14. panta 2. punkta [otrās daļas] 5. un 5.*bis* punktu, termiņā, ko nosaka [*CREG*].”

Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

31 Komisija pēc savas ierosmes pārbaudīja Direktīvu 2009/72 un 2009/73 transponēšanu Beļģijas tiesībās, lai pārbaudītu iespējamās nesaderības ar Savienības tiesībām esamību. Izmeklēšana attiecās uz pārvades sistēmu nodalīšanu, valsts regulatīvo iestāžu neatkarību un kompetenci, kā arī patērētāju aizsardzību.

32 2013. gada 6. maijā Komisija nosūtīja Beļģijas Karalistei vēstuli atbilstoši *EU Pilot* procedūrai, aicinot to atbildēt uz vairākiem jautājumiem saistībā ar šo transponēšanu. Papildjautājumi šai dalībvalstij tika uzdoti 2014. gada 10. februārī.

33 Minētā dalībvalsts atbildēja uz šo vēstuli un papildjautājumiem 2013. gada 12. septembrī, 2014. gada 24. un 28. februārī, kā arī 2014. gada 3., 18. un 19. martā.

34 2014. gada 17. oktobrī Komisija nosūtīja Beļģijas Karalistei brīdinājuma vēstuli, uzskatot, ka šīs dalībvalsts sniegtā informācija nav ļāvusi novērst tās bažas par Direktīvu 2009/72 un 2009/73 transponēšanas Beļģijas tiesībās atbilstību. Minētā dalībvalsts uz to atbildēja 2015. gada 18. janvārī.

35 2016. gada 26. februārī Komisija Beļģijas Karalistei nosūtīja argumentētu atzinumu, aicinot to veikt nepieciešamos pasākumus, lai panāktu atbilstību šim atzinumam divu mēnešu laikā kopš tā saņemšanas brīža.

36 Beļģijas Karaliste atbildēja 2016. gada 19. jūlijā un pēc tam 2016. gada 15. septembrī, kā arī 2017. gada 9., 10. un 30. janvārī paziņoja Komisijai likumdošanas pasākumus. Telefonkonference, kurā piedalījās Beļģijas iestādes un Komisijas dienesti, notika 2018. gada 2. oktobrī.

37 Uzskatot, ka dažas Beļģijas tiesību normas joprojām neatbilst Direktīvām 2009/72 un 2009/73, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par pirmo iebildumu, kas attiecas gan uz Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 38 Komisija apgalvo, ka gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav pareizi transponēts Beļģijas tiesībās. Šajā ziņā Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punktā un Dabasgāzes likuma 8. panta 2. punkta otrajā daļā pārvades sistēmas operatoram neesot prasīts, lai tas būtu šīs sistēmas īpašnieks, bet gan tiek prasīts, lai saskaņā ar Elektroenerģijas likumu sistēmas īpašniekiem, kuri par elektroenerģiju atbildīgajam federālajam ministram piedāvā izraudzīties operatoru, kopumā piederētu pārvades sistēmas daļa, kas aptver vismaz 75 % no valsts teritorijas, un saskaņā ar Dabasgāzes likumu – lai sistēmas operatoram kopā ar citiem īpašniekiem piederētu sistēmas daļa, kas aptver vismaz 75 % no valsts teritorijas.
- 39 Faktiskā situācija vai administratīvā prakse, kas atbilst Savienības tiesībām, nevar kompensēt nepareizu šo direktīvu transponēšanu valsts tiesībās. Turklāt neesot nozīmes tam, ka Komisija nav iebildusi pret *Elia System Operator SA* un *Fluxys Belgium SA*, attiecīgi elektroenerģijas un dabasgāzes pārvades sistēmu operatoru, sertifikāciju Beļģijā.
- 40 Turklāt, 2003. gadā iekļaujot Elektroenerģijas likumā 9.*bis* pantu, netiktu izbeigts pārkāpums, jo šajā tiesību normā ir vienīgi paredzēts, ka sistēmas operatora kontroli pār šo operatoru var nodrošināt ar tam pilnībā piederoša meitasuzņēmuma starpniecību.
- 41 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka *Elia System Operator* un *Fluxys Belgium* ir tīkla īpašnieki Direktīvu 2009/72 un 2009/73 izpratnē un ka Komisija savos secinājumos, kas sniegti šo operatoru sertifikācijas laikā, nav izteikusi piezīmes par šo direktīvu 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju.
- 42 Beļģijas Karaliste uzskata, ka pastāv sajukums, no vienas puses, starp personām, kuras var piedāvāt izraudzīties pārvades sistēmas operatoru un kurām pieder vismaz 75 % no tīkla īpašuma šī operatora norīkošanas brīdī, un, no otras puses, izraudzītā operatora tīkla īpašuma procentuālo daļu. Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punkts attiecoties tikai uz pirmo elementu, bet neattiecoties uz tā tīkla īpašumtiesībām, kurš pieder izraudzītajam sistēmas operatoram. Turklāt šī likuma 9.*bis* pantā, kas tika ieviests 2003. gadā, esot nostiprināta īpašumtiesību nodošanas izvēle, ciktāl tajā ir noteikts, ka sistēmas operatoram, izmantojot meitasuzņēmumu, esot jābūt pārvades sistēmas īpašniekam.
- 43 Beļģijas Karaliste norāda, ka Komisijas argumentācija, saskaņā ar kuru atbilstoši Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punktam tīkla īpašnieki var būt arī tā uzņēmuma īpašnieki, kurš veic ražošanas vai piegādes funkcijas, ir balstīta uz teorētiskiem pieņēmumiem un apgalvojumiem un Komisija nav pierādījusi pienākumu neizpildi, lai gan tai ir pierādīšanas pienākums.

Tiesas vērtējums

- 44 Gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka no 2012. gada 3. marta ikviens uzņēmums, kam pieder pārvades sistēma, darbojas kā pārvades sistēmas operators.
- 45 Saskaņā ar katras šīs direktīvas 10. panta 2. punktā noteikto uzņēmumus, kam pieder elektroenerģijas pārvades sistēma un ko valsts regulatīvā iestāde ir sertificējusi kā atbilstošus 9. panta prasībām, dalībvalstis apstiprina un norīko par pārvades sistēmu operatoriem.

- 46 Direktīvas 2009/72 9. apsvērumā un Direktīvas 2009/73 6. apsvērumā ir norādīts, ka, efektīvi nenodalot tīklus no ražošanas un piegādes darbībām (efektīva nodalīšana), pastāv ne vien risks saskarties ar diskrimināciju tīkla ekspluatācijā, bet arī risks, ka vertikāli integrēti uzņēmumi zaudē stimulu veikt pienācīgus ieguldījumus tīklos.
- 47 Kā izriet no Direktīvas 2009/72 11. apsvēruma un Direktīvas 2009/73 8. apsvēruma, īpašumtiesību nodalīšana nozīmē to, ka tīkla īpašnieks tiek norīkots par sistēmas operatoru un ka viņš ir neatkarīgs no piegādes un ražošanas interesēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. oktobris, *Balgarska energiyana bursa*, C-347/16, EU:C:2017:816, 46. punkts).
- 48 Turklāt gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 8. punktā ir paredzēts, ka tad, ja 2009. gada 3. septembrī pārvades sistēma pieder vertikāli integrētam uzņēmumam, dalībvalsts var nolemt nepiemērot šī panta 1. punktu un ka šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts saskaņā attiecīgi ar Direktīvas 2009/72 13. pantu un Direktīvas 2009/[73] 14. pantu vai attiecīgi Direktīvas 2009/72 V nodaļas un Direktīvas 2009/73 IV nodaļas tiesību normām iecel neatkarīgu sistēmas operatoru.
- 49 Attiecībā uz neatkarīgajiem pārvades sistēmas operatoriem ir jānorāda – ir ticis nospriests, ka Direktīvas 2009/72 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir tieši prasīts, lai šiem sistēmas operatoriem piederētu aktīvi, kas nepieciešami, lai veiktu elektroenerģijas pārvades darbības, it īpaši pārvades sistēma, un tā tas ir tostarp, kā tas izriet no šīs direktīvas 16., 17. un 19. apsvēruma, lai nodrošinātu šo operatoru pilnīgu un efektīvu neatkarību no piegādes un ražošanas darbībām (spriedums, 2019. gada 17. oktobris, *Elektrorazpredelenie Yug*, C-31/18, EU:C:2019:868, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Taču, kā to pamatoti apgalvo Komisija, nav pamatojuma atšķirībai starp Direktīvu 2009/72 un 2009/73 9. panta 1. un 8. punktu par to, kādā apmērā pieder sistēma. Šis 1. punkts attiecas uz “uzņēmumi[em], kam pieder pārvades sistēma”, nekādi nepieminot uzņēmumu, kuram piederot daļa no šādas sistēmas, kas vedina domāt, ka attiecīgajam uzņēmumam, kas var tikt iecelts par pārvades sistēmas operatoru, ir jāpieder visai šai sistēmai. Šo interpretāciju apstiprina katras minētās direktīvas 17. panta 1. punkta a) apakšpunkta viennozīmīgais teksts, kurā ir atsauce uz šī 9. panta 8. punktā paredzēto gadījumu un kurā ir prasīts, lai pārvades sistēma būtu pārvades sistēmas operatora īpašums.
- 51 Gan no Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta formulējuma un konteksta analīzes izriet, ka pārvades sistēmas īpašniekam ir jābūt visas šīs sistēmas īpašniekam.
- 52 Turklāt šis secinājums atbilst šīs tiesību normas mērķim. Proti, kā arī pamatoti apgalvo Komisija, operators, būdams visas sistēmas īpašnieks, tiek mudināts veikt ieguldījumus un tehniskas izmaiņas, kas tam ļaus optimāli ekspluatēt un attīstīt šo sistēmu.
- 53 Šajā gadījumā Beļģijas tiesību aktos elektroenerģijas vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram nav prasīts, lai tas būtu šīs sistēmas īpašnieks.
- 54 Proti, Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punktā ir vienīgi paredzēts, ka sistēmas īpašniekiem, kuri piedāvā federālajam enerģētikas ministram norīkot operatoru, kopīgi pieder pārvades sistēmas daļa, kas aptver vismaz 75 % no valsts teritorijas. Savukārt Dabasgāzes likuma 8. panta 2. punkta otrajā daļā ir prasīts, lai pārvades sistēmas pārvaldības pretendents kopā ar citiem īpašniekiem piederētu tīkla daļa, kas aptver vismaz 75 % no valsts teritorijas.
- 55 Jānorāda, ka Elektroenerģijas likuma 9.*bis* pantā, kurš iekļauts 2003. gadā un uz kuru atsaucas Beļģijas Karaliste, ir paredzēts, ka sistēmas operatoram, izņemot divus vērtspapīrus, tieši vai netieši ir jāpieder “visam kapitālam un balsstiesībām”, kas ir saistītas ar vērtspapīriem, kurus emitējis katrs meitasuzņēmums, kas pilnībā vai daļēji pēc sistēmas operatora lūguma nodrošina pārvades sistēmu, kura minēta šī likuma 8. pantā, vai katrs meitasuzņēmums, kurš ir infrastruktūras un aprīkojuma, kas ir pārvades sistēmas daļa, īpašnieks. Lai gan šajā tiesību normā ir paredzēts, ka kontroli pār šo operatoru var nodrošināt ar tā meitasuzņēmuma palīdzību, kas gandrīz pilnībā pieder šim operatoram,

tajā tomēr nekādā ziņā nav prasīts, lai ikvienam sistēmas operatoram būtu šāds meitasuzņēmums, nedz arī – ka gadījumā, ja šāds meitasuzņēmums pastāvētu, tā nodrošinātā kontrole attiektos uz visu attiecīgo pārvades sistēmu.

- 56 Turklāt, ja, kā to apgalvo Beļģijas Karaliste, Elektroenerģijas likuma 10. panta 1. punkts attiecas tikai uz personām, kuras var piedāvāt norīkot pārvades sistēmas operatoru, un ja, to darot, tam pašam nav jāatbilst šīs tiesību normas prasībām, tas liek uzskatīt nevis, ka Beļģijas tiesību akti atbilst Direktīvai 2009/72, bet gan – ka šajos tiesību aktos nav prasīts, lai operatoram piederētu sistēma, jo prasība, lai tam būtu “pārvades sistēmas daļa”, tam nav piemērojama. Sekojot Beļģijas Karalistes argumentācijai, viens vai vairāki sistēmas daļas īpašnieki par operatoru varētu piedāvāt personu, kurai pat nepieder šīs sistēmas daļa.
- 57 Visbeidzot, Beļģijas Karaliste izvirza Direktīvu 2009/72 un 2009/73 lietderīgo iedarbību. Tās argumentācija galvenokārt balstās uz to, ka saskaņā ar sertifikācijas lēmumiem, kurus pieņēmusi CREG, piemērojot Regulu Nr. 714/2009 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr. 715/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un ar ko atceļ Direktīvu (EK) Nr. 1775/2005 (OV 2009, L 211, 36. lpp.), *Elia System Operator* un *Fluxys Belgium*, attiecīgi elektroenerģijas un gāzes sistēmu operatori, ir sistēmu īpašnieki Direktīvu 2009/72 un 2009/73 izpratnē. Taču, neraugoties uz šo CREG pieņemto lēmumu saistošo raksturu, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru izpildei, kuru atbilstoši direktīvas tiesību normām ir veikušas dalībvalsts administratīvās iestādes, pašai par sevi nevar būt skaidrība un precizitāte, kas ir nepieciešama, lai izpildītu tiesiskās drošības prasību, un vienkārša administratīvā prakse, kas pēc sava rakstura ir grozāma pēc administrācijas gribas, nevar tikt uzskatīta par to pienākumu izpildi, kuri ir dalībvalstīm direktīvas transponēšanas ietvaros (spriedums, 2012. gada 15. marts, Komisija/Polija, C-46/11, nav publicēts, EU:C:2012:146, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Turklāt tas, ka Komisija savos atzinumos, kas izdoti šo sistēmas operatoru sertificēšanas procedūrai, nav iebildusi pret to sertifikāciju, nevar ietekmēt Direktīvu 2009/72 un 2009/73 pareizu transponēšanu Beļģijas tiesībās, jo šo atzinumu mērķis nav lemt par šo transponēšanu.
- 59 Līdz ar to ir jākonstatē, ka, pareizi netransponējot katras no šīm direktīvām 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu, Beļģijas Karaliste nav izpildījusi šajās direktīvās paredzētos pienākumus.

Par otro iebildumu, kas attiecas uz vairāku Direktīvas 2009/72 37. panta un Direktīvas 2009/73 41. panta tiesību normu pārkāpumu

- 60 Attiecībā uz otro iebildumu, kam prasības pieteikumā ir trīs daļas, Komisija savā replikā ir norādījusi, ka tā atsakās no trešās daļas, ar kuru tiek apgalvots Direktīvas 2009/72 37. panta 10. punkta un Direktīvas 2009/73 41. panta 10. punkta pārkāpums.

Par otrā iebilduma pirmo daļu, kas attiecas uz Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkta un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkta pārkāpumu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 61 Komisija apgalvo, ka Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkts un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkts nav pareizi transponēti Beļģijas tiesībās. Vairākas Elektroenerģijas likuma un Dabasgāzes likuma normas neļaujot regulatīvajai iestādei – izskatāmajā lietā CREG – pieņemt saistošus lēmumus par pārskatāmību un brīvu konkurenci tirgū, noteikt samērīgus un nepieciešamus pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci, kā arī nodrošinātu tirgus pienācīgu darbību attiecībā uz elektroenerģijas un gāzes uzņēmumiem.

- 62 Lai gan regulatīvajai iestādei saskaņā ar šīm Direktīvu 2009/72 un 2009/73 tiesību normām ir jābūt pilnvarām noteikt pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci, Beļģijas Karalistes argumentācija, saskaņā ar kuru Beļģijas tiesībās tikai Karalis kā politiskā iestāde var ļaut *CREG* pēc tās priekšlikuma pieņemt saistošus lēmumus vai nosūtīt citām iestādēm informāciju, ko tā ir savākusi, lai šīs iestādes vajadzības gadījumā pieņemtu saistošus pasākumus, būtu jānoraida. Tas pats attiecas uz argumentiem par iespējamo konkurences iestāžu ekskluzīvo kompetenci.
- 63 Attiecībā uz Beļģijas Karalistes argumentāciju, saskaņā ar kuru Elektroenerģijas likuma 31. pantā un Dabaszgāzes likuma 20./2. pantā *CREG* ir piešķirta vispārēja kompetence pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām, Komisija apgalvo, ka šīs tiesību normas ļauj tikai likt šīm personām izpildīt pienākumus, kas tām jau ir uzlikti, lai gan Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā ir paredzētas pilnvaras autonomi pieņemt lēmumus.
- 64 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka valsts tiesību normas, uz kurām norāda Komisija, attiecas vienīgi uz konkurences tiesībām un ar tām tiek transponēta Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta j) apakšpunkta “pēdējā daļa” un 13. punkts un Direktīvas 2009/73 41. panta 1. punkta j) apakšpunkta “pēdējā daļa” un 13. punkts. Šajā jomā vienīgi konkurences iestādēm esot kompetence, kā tas tostarp izrietot no Direktīvas 2009/72 37. un 61. apsvēruma.
- 65 Komisijas norādītās valsts tiesību normas apstiprinot kompetences sadalījumu starp konkurences iestādēm un tādu nozares iestādi kā *CREG*, kuras kompetencē esot iegūt informāciju un nodot to konkurences iestādēm, kuras, pamatojoties uz šo informāciju, varētu veikt pasākumus vai pieņemt lēmumus. *CREG* regulāri sadarbojas ar Beļģijas konkurences iestādi.
- 66 Turklāt Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punktā un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punktā uzskaitītās kompetences nevarot attiekties uz visiem uzdevumiem, kas regulatīvajai iestādei ir uzticēti saskaņā ar katra šī panta 1. punktu, riskējot radīt kompetences konfliktus starp konkurences iestādi un *CREG* konkurences tiesību jomā. Abos šajos 4. punktos esot minēta tikai efektīva konkurence un efektīva tirgus darbība, nevis pārskatāmības un brīvas konkurences tirgū jēdzieni. Turklāt saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 23. panta 2. punktu, Elektroenerģijas likuma 7. panta 1.*bis* punktu un 29. *bis* panta 7 punktu, kā arī Dabaszgāzes likuma 15./14. panta 2. punkta 8.*bis* apakšpunktu *CREG* jau esot abos minētajos 4. punktos uzskaitītās kompetences.
- 67 Turklāt, piemērojot šos pašus 4. punktus, regulatīvajai iestādei būtu jāpiešķir tikai pilnvaras, kas nepieciešamas, lai izpildītu minētā 37. un 41. panta 1., 3. un 6. punktā paredzētos uzdevumus, kā tas esot Beļģijas tiesībās saskaņā ar 2012. gada 8. janvāra likuma, ar ko groza 1999. gada 29. aprīļa Likumu par elektroenerģijas tirgus organizāciju un 1965. gada 12. aprīļa Likumu par gāzes un citu produktu pārvadi pa kanāliem (2012. gada 11. janvāra *Moniteur belge*, 909. lpp.), 36. panta 2 punktu, kā arī Elektroenerģijas likuma 23. panta 1. punkta otro daļu, ar kuru esot transponēts Direktīvas 2009/72 37. panta 1., 4., 6. un 9. punkts attiecībā uz regulatīvo iestāžu kompetencēm.
- 68 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) apakšpunktā un Direktīvas 2009/73 41. panta 1. punkta i) apakšpunktā ir paredzēts vienīgi uzdevums nodrošināt, lai elektroenerģijas un gāzes uzņēmumi ievērotu pārskatāmības pienākumus. Regulatīvā iestāde var uzlikt sodu tikai tad, ja nav izpildīts pārskatāmības pienākums. Nozīme esot tikai Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta j) apakšpunkta “pēdējai daļai” un Direktīvas 2009/73 41. panta 1. punkta j) apakšpunkta “pēdējai daļai”, kurās ir paredzēta māsaimniecību lietotājiem noteikto cenu – ieskaitot priekšapmaksas sistēmu, operatoru maiņas maksu, maksu par atteikšanos no pieslēguma, maksu par uzturēšanas pakalpojumiem un to īstenošanu un sūdzību no māsaimniecību lietotājiem – uzraudzība.

69 Katrā ziņā Elektroenerģijas likuma 31. pantā un Dabasgāzes likuma 20./2. pantā esot vispārīgi paredzēta lēmumu pieņemšanas kompetence attiecībā uz uzņēmumiem un regulatīvās iestādes esot administratīvās iestādes, kurām ir piešķirta kompetence pieņemt administratīvus aktus, kam ir lēmuma raksturs. *CREG* varētu uzraudzīt pārskatāmības līmeni no uzņēmumu puses un sasniegto līmeni un efektivitāti saistībā ar tirgus atvēršanu un konkurenci vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgos. Tai esot pilnvaras izdot rīkojumu, pilnvaras pārbaudīt dokumentus un veikt pārbaudes uz vietas, izmeklēšanas pilnvaras, kas paredzētas Elektroenerģijas likuma 30.*bis* panta 3. punktā un 31./1. pantā, kā arī Dabasgāzes likuma 18. panta 3. punktā un 15./16. pantā, kā arī pilnvaras noteikt un uzdot pildīt pasākumus, lai veicinātu konkurenci, pamatojoties uz Elektroenerģijas likuma 31. pantu un Dabasgāzes likuma 20./2. pantu. *CREG* varot uzlikt administratīvus naudas sodus un nodrošināt Regulas Nr. 1227/2011 ievērošanu.

– *Tiesas vērtējums*

70 Ar Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 1. punktu regulatīvajai iestādei ir uzticēti dažādi uzdevumi, tostarp abu šo 1. punktu i) un j) apakšpunktā minētie uzdevumi uzraudzīt pārskatāmības līmeni, tostarp vairumtirdzniecības cenas, uzraudzīt, lai elektroenerģijas un dabasgāzes uzņēmumi ievērotu pārskatāmības pienākumus, uzraudzīt tirgus atvērtības un konkurences līmeni un efektivitāti vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgos, no māsaimniecību lietotājiem iekasētās cenas un māsaimniecību lietotāju sūdzības, kā arī uzraudzīt iespējamās konkurences izkropļojumus vai ierobežojumus, tostarp sniedzot tām lietderīgo informāciju un nododot attiecīgos gadījumus attiecīgajām konkurences iestādēm.

71 Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka regulatīvajām iestādēm ir vajadzīgās pilnvaras, lai efektīvi un ātri veiktu šo pantu 1., 3. un 6. punktā minētos uzdevumus, un ka šajā nolūkā regulatīvajai iestādei ir piešķirta vismaz kompetence pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz elektroenerģijas vai dabasgāzes uzņēmumiem, kā arī veikt izmeklēšanu un paredzēt un uzdot pildīt pasākumus, kas ir samērīgi un nepieciešami, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu labi funkcionējošu tirgu. Attiecīgā gadījumā regulatīvajai iestādei, veicot izmeklēšanu saistībā ar konkurences tiesību aktiem, tostarp ir pilnvaras sadarboties ar valsts konkurences iestādi.

72 Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo Beļģijas Karaliste, pilnvaras veikt pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci elektroenerģijas un dabasgāzes tirgos, nedrīkst būt tikai un vienīgi valsts konkurences iestāžu rīcībā. Kā tas ir izklāstīts Direktīvas 2009/72 37. apsvērumā un Direktīvas 2009/73 33. apsvērumā, regulatīvajai iestādei ir jābūt pilnvarām pieņemt lēmumus par vajadzīgajiem pasākumiem, lai nodrošinātu, ka lietotāji gūst labumu no efektīvas konkurētspējas sekmēšanas, kas nodrošina elektroenerģijas un dabasgāzes iekšējā tirgus pareizu darbību. Kā izriet no termina “piemērot” izmantošanas Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta b) apakšpunktā un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta b) apakšpunktā, šīm pilnvarām ir jāļauj pieņemt saistošus pasākumus.

73 Tādējādi no Direktīvu 2009/72 un 2009/73 tiesību normām izriet, ka dalībvalstīm ir jāpiešķir regulatīvajām iestādēm pilnvaras veikt saistošus pasākumus, tostarp, lai veicinātu efektīvu konkurenci elektroenerģijas un dabasgāzes tirgos. Lai gan šīm iestādēm ir jāspēj sadarboties ar valsts konkurences iestādēm, it īpaši, sniedzot tām lietderīgo informāciju un nododot attiecīgos gadījumus, tomēr tām ir jābūt iespējai īstenot savu kompetenci un pilnvaras neatkarīgi no šo iestāžu īstenotās kompetences un pilnvarām.

74 Šādā kontekstā ir jāizvērtē Komisijas izvirzītā otrā iebilduma pirmā daļa. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Elektroenerģijas likuma 23.*bis* un 23.*ter* pants un 26. panta 1.*bis* punkts, kā arī Dabasgāzes likuma 15./14.*bis*, 15./14.*ter* un 15./16. pants, kurus Komisija ir minējusi šajā pirmajā daļā, patiešām ietilpst Direktīvas 2009/72 37. panta 1. punkta i) un j) apakšpunkta un Direktīvas 2009/73 41. panta 1. punkta

- i) un j) apakšpunkta piemērošanas jomā, jo ar šīm valsts tiesību normām, gluži kā ar Savienības tiesību normām, ir paredzēts uzticēt *CREG* uzdevumu uzraudzīt un kontrolēt pretkonkurences rīcību un praksi, kā arī elektroenerģijas un gāzes uzņēmumu piemērotās cenas.
- 75 Taču, kā pamatoti norāda Komisija, minētās valsts tiesību normas neļauj regulatīvajai iestādei pieņemt saistošus lēmumus attiecībā uz pārskatāmību un brīvu konkurenci tirgū un līdz ar to noteikt samērīgus un nepieciešamus pasākumus, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu tirgus pienācīgu darbību attiecībā pret elektroenerģijas un dabasgāzes uzņēmumiem.
- 76 Proti, lai gan pilnvaras, kas izriet no Elektroenerģijas likuma 23.*bis* un 23.*ter* panta, kā arī no 30. *bis* panta 3. punkta un no Dabasgāzes likuma 15./14.*bis*, 15./14.*ter*, 15./16. panta, kā arī no 18. panta 3. punkta, ļauj *CREG* kontrolēt un uzraudzīt uzņēmumu, kas piegādā elektroenerģiju vai dabasgāzi, pretkonkurences rīcību un negodīgu komercpraksi, kura ietekmē vai var ietekmēt elektroenerģijas vai dabasgāzes tirgu, kā arī uzraudzīt un kontrolēt šo uzņēmumu piedāvātās cenas, kurām ir jābūt objektīvi pamatotām attiecībā pret to izmaksām, ir jānorāda, ka saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 23. *bis* un 23.*ter* pantu, kā arī Dabasgāzes likuma 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pantu konstatējumi, ko *CREG* ir veikusi savu uzraudzības un kontroles uzdevumu izpildes ietvaros, principā tai ļauj vienīgi sagatavot ziņojumus federālajam enerģētikas ministram, sagatavot atzinumus un ieteikumus, kā arī paziņot par prezumētajiem pārkāpumiem Beļģijas konkurences iestādei. Protams, šajās tiesību normās attiecībā uz negodīgu komercpraksi, kā arī cenām un/vai diskriminējošiem nosacījumiem ir arī paredzēts, ka Karalis ar Ministru padomē apspriestu dekrētu pēc *CREG* priekšlikuma var precizēt pasākumus, ko tā ir tiesīga veikt, kas, šķiet, var ietvert saistošus pasākumus. Tomēr šie pasākumi, kurus var atļaut veikt *CREG*, ietver vienīgi “steidzamus pasākumus”. Katrā ziņā Beļģijas Karaliste nav atsaukusies ne uz vienu lēmumu, kurā būtu noteikti saistoši pasākumi, ko *CREG* būtu tiesīga pieņemt.
- 77 Attiecībā uz Elektroenerģijas likuma 26. panta 1.*bis* punktu un Dabasgāzes likuma 15./16. pantu ir jānorāda, ka ar šīm tiesību normām *CREG* tiek piešķirtas tikai pilnvaras savākt informāciju, kas var tikt izmantota tikai ziņojumu, atzinumu, ieteikumu un attiecīgā gadījumā steidzamo pasākumu mērķiem, kuri paredzēti Elektroenerģijas likuma 23.*bis* un 23.*ter* pantā, kā arī Dabasgāzes likuma 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pantā. Tādējādi šīs pilnvaras nevar labot *CREG* pilnvaru nepilnības, kas izriet no Elektroenerģijas likuma 23.*bis* un 23.*ter* panta, kā arī Dabasgāzes likuma 15./14.*bis* un 15./14.*ter* panta.
- 78 Tāpat arī Elektroenerģijas likuma 31./1. pantā, uz kuru atsaucas Beļģijas Karaliste, ir atļauts ar izmeklēšanas tiesneša iepriekšēju atļauju vienīgi *CREG* personālam, pieņemot pamatotu lēmumu, izdot rīkojumu – izņemot privātajās dzīvesvietās – konfiscēt aktīvus, kas ir tās personas, attiecībā uz kuru tiek veikta *CREG* veiktā izmeklēšana, īpašumā un kas vai nu ir attiecīgā pārkāpuma priekšmets, vai ir tieši paredzēti vai izmantoti pārkāpuma izdarīšanai, vai arī kas ir mantiska priekšrocība, kuru gūst tieši no pārkāpuma, vai kas ir tās ekvivalents.
- 79 Visbeidzot, ir jāpiebilst, ka Elektroenerģijas likuma 31. panta un Dabasgāzes likuma 20./2. panta tiesību normas nevar arī likt uzskatīt, ka *CREG* ir pilnvaras, kas paredzētas Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta b) apakšpunktā un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta b) apakšpunktā. Proti, kā to pamatoti apgalvo Komisija, šie Elektroenerģijas likuma un Dabasgāzes likuma panti ļauj *CREG* vienīgi aicināt attiecīgās personas izpildīt pienākumus, kas tām jau ir uzlikti precīzā veidā ar šo likumu tiesību normām. Minētie panti nepiešķir šai iestādei plašākas pilnvaras pieņemt saistošus lēmumus un autonomi noteikt pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, it īpaši, lai veicinātu efektīvu konkurenci un nodrošinātu labu tirgus darbību.
- 80 Attiecībā uz Beļģijas Karalistes aizstāvēto šo pašu pantu interpretāciju, ciktāl šie panti ļauj *CREG* pieņemt saistošus lēmumus, kā arī noteikt pasākumus, kuri prasīti saskaņā ar Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, ir jānorāda, ka šāda interpretācija ir pretrunā Elektroenerģijas likuma 23.*bis* un 23.*ter* pantam, kā arī Dabasgāzes likuma 15./14.*bis* un 15./14.*ter* pantam, kuros, izņemot

CREG eventuālo iespēju veikt steidzamus pasākumus, kas ir iepriekš precizēti ar Karaļa dekrētu, šai iestādei ir paredzēta vienīgi iespēja sagatavot atzinumus un ieteikumus, kā arī paziņot par prezumētajiem pārkāpumiem Beļģijas konkurences iestādei. Elektroenerģijas likuma 31. pants un Dabaszgāzes likuma 20./2. pants, kā tas tajos ir skaidri paredzēts, ir jālasa, “neskarot citus pasākumus, kas paredzēti” šajos likumos.

- 81 Šādos apstākļos, pat ja Tiesa atzītu, ka Beļģijas Karalistes ieteiktā Elektroenerģijas likuma 31. panta un Dabaszgāzes likuma 20./2. panta interpretācija būtu iespējama, nevar uzskatīt, ka ar šīm valsts tiesību normām precīzi un skaidri tiek īstenotas Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkta un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunkta tiesību normas.
- 82 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru direktīvas noteikumi ir jāīsteno ar neapstrīdamu saistošu spēku, ar nepieciešamo specifiskumu, precizitāti un skaidrību, lai izpildītu tiesiskās drošības prasības, saskaņā ar kurām ir jānodrošina, lai gadījumā, ja šajā direktīvā privātpersonām ir paredzēts piešķirt tiesības, šo tiesību ieguvējiem būtu zināms viņiem piešķirto tiesību apjoms (spriedumi, 1999. gada 8. jūlijs, Komisija/Francija, C-354/98, EU:C:1999:386, 11. punkts; 2006. gada 14. marts, Komisija/Francija, C-177/04, EU:C:2006:173, 48. punkts, un 2018. gada 4. oktobris, Komisija/Spānija, C-599/17, nav publicēts, EU:C:2018:813, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 83 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 2009/72 un 2009/73, jo tā nav pareizi transponējusi Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu.

Par otrā iebilduma otro daļu, kas attiecas uz Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunkta un 9. punkta, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunkta un 9. punkta pārkāpumu

– *Lietas dalībnieku argumenti*

- 84 Komisija apgalvo, ka Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunkts un 9. punkts, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunkts un 9. punkts nav pareizi transponēti Beļģijas tiesībās. Vairākas šo tiesību normas nepiešķir regulatīvajai iestādei, izskatāmajā lietā *CREG*, ekskluzīvas pilnvaras noteikt vai apstiprināt metodiku, lai aprēķinātu vai paredzētu nosacījumus attiecībā uz pieslēgumu un pieeju valsts tīkliem, kā arī balansēšanas vai pielāgošanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumus.
- 85 Jomas, uz kurām būtu jāattiecināta regulatīvās iestādes ekskluzīvā kompetence, esot iekļautas “tehniskajos noteikumos” Elektroenerģijas likuma 11. panta izpratnē un “Labas prakses kodeksā” Dabaszgāzes likuma 15./5. *undecies* panta izpratnē, kas ir jānosaka Karalim. *CREG* kompetencē esot tikai pārbaudīt šo tehnisko noteikumu un Labas prakses kodeksa piemērošanu. Tāpat *CREG* esot atbildīga par tādu dokumentu apstiprināšanu, kas ir jāpasagatavo, pamatojoties uz Karaļa noteiktajiem piekļuves nosacījumiem.
- 86 Komisija norāda, ka minētajos tehniskajos noteikumos un Labas prakses kodeksā ir jāievēro “trešās enerģētikas paketes” noteikumi, tostarp tie, kas attiecas uz regulatīvās iestādes kompetenci un neatkarību. Tai būtu jābūt kompetencei noteikt šo pašu tehnisko noteikumu un šī paša Labas prakses kodeksa noteikumus.
- 87 Visbeidzot, atbildot uz Tiesas jautājumu, Komisija norādīja, ka tā atsakās no savas argumentācijas par Elektroenerģijas likuma 18. panta 1. punkta 2. apakšpunktu.

- 88 Beļģijas Karaliste apgalvo, ka tā ir transponējusi Direktīvas 2009/72 37. panta 6. un 9. punktu ar vairākām tiesību normām Elektroenerģijas likumā un Karaļa 2019. gada 22. aprīļa Dekrētā, ar ko nosaka tehniskos noteikumus elektroenerģijas pārvades sistēmas pārvaldībai un piekļuvei tai (2019. gada 29. aprīļa *Moniteur belge*, 41040. lpp.) (turpmāk tekstā – “tehniskie noteikumi”), kā arī ar šo tehnisko noteikumu 4. sadaļas 4., 5. un 6. daļā paredzētajām apstiprināšanas pilnvarām, kas piešķirtas CREG. Turklāt tā uzskata, ka ir transponējusi Direktīvas 2009/73 41. panta 6. un 9. punktu ar vairākām Dabasgāzes likuma tiesību normām, kā arī ar Karaļa 2010. gada 23. decembra Dekrētu par Labas prakses kodeksu attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtām un SDG iekārtām un ar ko groza Karaļa 2001. gada 12. jūnija Dekrētu par dabasgāzes piegādes vispārējiem nosacījumiem un dabasgāzes piegādes atļauju piešķiršanas nosacījumiem (2011. gada 5. janvāra *Moniteur belge*, 181. lpp.) (turpmāk tekstā – “Labas prakses kodekss”).
- 89 Pirmkārt, attiecībā uz Elektroenerģijas likuma un Dabasgāzes likuma tiesību normām, pirmām kārtām, Beļģijas Karaliste par elektroenerģijas tirgu apgalvo, ka, lai gan Elektroenerģijas likuma 23. panta 2. punkta otrās daļas 9. apakšpunkts, šķiet, regulatīvajai iestādei piešķir vienīgi pilnvaras apstiprināt dokumentus, kas attiecas uz pieslēgumiem, piekļuvi un balansēšanas nosacījumu, šķiet, ka šī tiesību norma esot izpildīta saskaņā ar tehnisko noteikumu 4. pantu, saskaņā ar kuru CREG ir ekskluzīva kompetence apstiprināt tipveida līgumus, kas attiecas uz pieslēgumiem, piekļuvi, atbildīgo par balansēšanu un balansēšanas pakalpojumu sniegšanu.
- 90 Otrām kārtām, attiecībā uz gāzes tirgu Dabasgāzes likuma 15./14. panta 2. punkta otrās daļas 6. un 6. *bis* apakšpunktā esot paredzēts, ka CREG apstiprina galvenos piekļuves pārvades sistēmām nosacījumus un apstiprina pārvades līgumu par piekļuvi starpsavienojumam. Turklāt šī likuma 15./1. panta 3. punkta 7. apakšpunktā esot noteikts, ka CREG apstiprina pārslodzes vadības noteikumu projektu un tā var ar motivētu nolēmumu lūgt sistēmas operatoru grozīt šos noteikumus. Šīs tiesību normas esot izpildītas ar Labas prakses kodeksa 2. panta 2. punkta 2. un 3. apakšpunktu, 29. panta 1. punktu, 77. panta 1. punktu un 96. panta 1. punktu. Tādējādi CREG esot ekskluzīva kompetence apstiprināt galvenos nosacījumus piekļuvei pārvades sistēmai un pārvades pakalpojumiem, kā tas ir paredzēts šī kodeksa 2. panta 1. punkta 2. apakšpunkta 2. punktā, reglamentu par piekļuvi dabasgāzes pārvades darbībai, kā tas ir paredzēts minētā kodeksa 29. panta 1. punktā, standarta līgumu par dabasgāzes pārvades darbībām, kā tas ir paredzēts šī paša kodeksa 77. panta 1. punktā, un pieslēguma standarta līgumu un tā grozījumus, kā tas ir paredzēts Labas prakses kodeksa 96. panta 1. punktā.
- 91 Attiecībā uz Elektroenerģijas likuma 29. panta 2. punkta otrās daļas 9. apakšpunktu un Dabasgāzes likuma 15./14. panta 2. punkta otrās daļas 15. apakšpunktu ar šīm tiesību normām CREG esot piešķirtas pilnvaras kontrolēt tehnisko noteikumu un Labas prakses kodeksa piemērošanu. Tādējādi CREG piešķirtās ekskluzīvās apstiprināšanas pilnvaras ļauj tai lemt par tiesisko režīmu attiecībā uz pieslēguma un piekļuves valsts tīkliem nosacījumiem, par pielāgošanas vai balansēšanas pakalpojumu sniegšanu, kā arī par nosacījumiem piekļuvei pārrobežu infrastruktūrai, tostarp par jaudas piešķiršanas un pārslodzes novēršanas procedūrām. CREG prerogatīvas neaptver vienīgi to nosacījumu piemērošanas kontroli, kuras Karalis iepriekš noteicis tehniskajos noteikumos. Tas, ka šādas prerogatīvas izriet no likuma pantu un Karaļa izdoto izpildes rīkojumu kopīgas interpretācijas, neierobežo šādas prerogatīvas.
- 92 Saskaņā ar Direktīvu 2009/72 un 2009/73 tiesību normām CREG apstiprinot līgumu paraugus, kuros ir paredzēta metodika, kas izmantota, lai aprēķinātu vai paredzētu nosacījumus attiecībā uz pieslēgumu un piekļuvi valsts tīkliem, kā arī balansēšanas vai pielāgošanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumus. Runa esot par visiem piemērojamo modeļu apstiprināšanu, ko veic regulatīvā iestāde, nevis par individuālu lēmumu pieņemšanu. Elektroenerģijas likuma 31. pantā un Dabasgāzes likuma 20./2. pantā esot paredzēts, ka CREG ir atbilstošas kontroles un sankciju noteikšanas pilnvaras papildus Direktīvās 2009/72 un 2009/73 paredzētajām apstiprināšanas pilnvarām.

- 93 Otrkārt, saistībā ar tehnisko noteikumu un Labas prakses kodeksa izstrādi Beļģijas Karaliste apgalvo, ka Karaļa kompetence ar Karaļa dekrētu pieņemt tehniskos noteikumus un Labas prakses kodeksu pēc tam, kad ir attiecīgi saņemts *CREG* atzinums vai priekšlikums, ir saderīga ar Direktīvu 2009/72 un 2009/73 tiesību normām. Tas, ka regulatīvajai iestādei nav iespējas grozīt izstrādes tekstu, saistībā ar ko tai nav kompetences, neesot nesaderīgi ar šīm tiesību normām.
- 94 Treškārt, attiecībā uz tehnisko noteikumu un Labas prakses kodeksa noteikumiem Beļģijas Karaliste apstrīd, ka tie varētu apdraudēt *CREG* ekskluzīvo kompetenci. Vispirms – Komisija neesot precīzi identificējusi šī reglamenta un kodeksa pantus, lai gan tai esot pierādīšanas pienākums. Šis iebildums būtu jāuzskata par nepieņemamu.
- 95 Turklāt no Elektroenerģijas likuma 11. panta un 23. panta 2. punkta otrās daļas 9. apakšpunkta, kā arī Dabasgāzes likuma 15./5. *undecies* panta un 15./14. panta 2. punkta otrās daļas 6. un 15. apakšpunkta tiesību normām nevar secināt, ka ar tehnisko noteikumu un Labas prakses kodeksa tiesību normām, kurus Karalis pieņem pēc *CREG* atzinuma vai ierosinājuma, pēdējam minētajam tiek piešķirta ekskluzīva kompetence, kurai būtu jābūt piešķirtai *CREG*.
- 96 Visbeidzot Direktīvas 2009/72 un 2009/73 iekļaujas plašākā Regulu Nr. 714/2009 un Nr. 715/2009 kontekstā, kurās ir paredzēts ieviest tīkla kodeksus, kas piemērojami visām dalībvalstīm. Attiecībā uz pieslēgumu elektroenerģijas nozarē Komisija esot pieņēmusi trīs kodeksus. Katra no šiem kodeksiem 2. apsvērumā ir atgādināts, ka ir jānošķir Direktīvas 2009/72 5. panta un šīs direktīvas 37. panta 6. punkta piemērošanas joma. Komisijas Regulas (ES) 2016/631 (2016. gada 14. aprīlis), ar ko izveido tīkla kodeksu par ģeneratoriem piemērojamajām tīkla pieslēguma prasībām (OV 2016, L 112, 1. lpp.), 7. panta 1. punkts, Komisijas Regulas (ES) 2016/1388 (2016. gada 17. augusts), ar ko izveido tīkla kodeksu par pieprasījuma pieslēgumu (OV 2016, L 223, 10. lpp.), 6. panta 1. punkts un Komisijas Regulas (ES) 2016/1447 (2016. gada 26. augusts), ar ko izveido tīkla kodeksu par tīkla pieslēguma prasībām, kuras piemērojamas augstsprieguma līdzstrāvas sistēmām un līdzstrāvas sistēmai pieslēgtiem elektroenerģijas parka moduļiem (OV 2016, L 241, 1. lpp.), 5. panta 1. punkts atļauj dalībvalstīm piešķirt kompetenci apstiprināt vispārējās piemērošanas prasības, kas ir jāpilda kompetentajiem sistēmas operatoriem, citai iestādei, kas nav regulatīvā iestāde.
- 97 Šī iemesla dēļ tika pieņemti tehniskie noteikumi, ar kuriem šīs piemērošanas prasības tika apstiprinātas atbilstoši Savienības tīkla kodeksiem. Ar tehnisko noteikumu tiesību normām esot transponēts Direktīvas 2009/72 5. pants, un tie neesot uzskatāmi par tādiem, saistībā ar kuriem Karalis pārņēmu *CREG* kompetenci, turklāt ar tiem netiekot ierobežota šīs iestādes kompetence apstiprināt Direktīvas 2009/72 37. panta 6. un 9. punktā paredzētās metodes un noteikumus.

– *Tiesas vērtējums*

- 98 Pirmkārt, nevar piekrist Beļģijas Karalistes izvirzītajai nepieņemamībai, jo Komisija savā iebildumā ir pietiekami norādījusi vairākas Elektroenerģijas likuma un Dabasgāzes likuma tiesību normas, kuras, pēc tās domām, ir pretrunā Direktīvas 2009/72 37. panta 6. un 9. punktam un Direktīvas 2009/73 41. panta 6. un 9. punktam, tādējādi, ka ir iespējams saprast šo iebildumu. Šī dalībvalsts turklāt varēja to saprast un uz to atbildēt.
- 99 Otrkārt, runājot par lietas būtību, Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktā un 9. punktā, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktā un 9. punktā ir paredzēts, ka regulatīvā iestāde ir tā, kas vismaz nosaka vai apstiprina metodiku, kura tiek izmantota, lai aprēķinātu vai paredzētu pieslēguma vai piekļuves valstu tīkliem nosacījumus, pielāgošanas un balansēšanas pakalpojumu sniegšanas un piekļuves pārrobežu infrastruktūrai nosacījumus, ieskaitot jaudas piešķiršanas procedūras un pārslodžu vadību, kā arī pieprasīt pārvades sistēmu operatoriem vai tirgus operatoriem grozīt pārslodžu vadības noteikumus, ieskaitot tās jaudas piešķiršanu, kuru tiem ir pienākums paziņot šai iestādei.

- 100 Kā izriet no Direktīvas 2009/72 34. apsvēruma un Direktīvas 2009/73 33. apsvēruma, lai elektroenerģijas un dabasgāzes iekšējais tirgus darbotos pareizi, energoregulatoriem ir jāspēj pieņemt lēmumus par visiem atbilstošiem regulēšanas jautājumiem un jābūt pilnīgi neatkarīgiem no visām citām publiskām un privātām interesēm.
- 101 Šajā lietā Elektroenerģijas likuma 11. pantā un Dabasgāzes likuma 15./5.*undecies* pantā Karalim ir piešķirtas pilnvaras attiecīgi pieņemt tehniskos noteikumus elektroenerģijas pārvades sistēmas pārvaldībai un piekļuvei pēdējai minētajai, kā arī Labas prakses kodeksu attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades sistēmai, dabasgāzes uzglabāšanas iekārtai un SDG.
- 102 Saskaņā ar šīm tiesību normām, pieņemot šos tehniskos noteikumus un Labas prakses kodeksu, Karalis var noteikt noteiktas prasības un darbības noteikumus, kā arī vairākus noteikumus, nosacījumus un informāciju, kas saskaņā ar Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu ietilpst regulatīvās iestādes kompetencē.
- 103 Tā, Elektroenerģijas likuma 11. panta otrās daļas 1. un 5. punktā ir paredzēts, ka tehniskajos noteikumos ir noteikti pieslēgšanās termiņi, kā arī informācija, kas sistēmas lietotājiem ir jāsniedz sistēmas operatoram. Turklāt Dabasgāzes likuma 15./5.*undecies* panta otrās daļas 1., 2., 4. un 7.^opunktā ir paredzēts, ka Labas prakses kodeksā ir noteiktas procedūras un noteikumi pieteikumiem piekļuvei tīklam, informācija, kas tīkla lietotājiem ir jāsniedz sistēmas operatoram, termiņi, kādos sistēmas operatoram ir jāatbild uz pieteikumiem piekļūt tā pārvades sistēmai un iekārtām, kā arī pamatprincipi, kuri attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas, no vienas puses, ir dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram un, no otras puses, dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem saistībā ar piekļūšanu tai.
- 104 Šādi rīkojoties, ir paredzēts, ka tehniskie noteikumi un Labas prakses kodekss nosaka noteikumus, informāciju un principus saistībā ar pieslēgšanās un pieejas valsts tīkliem nosacījumiem Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a) apakšpunkta un Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Taču saskaņā ar šīm Savienības tiesību normām regulatīvajai iestādei būtu jābūt uzticētam noteikt vai apstiprināt šos nosacījumus vai vismaz metodiku to noteikšanai.
- 105 Tāpat Elektroenerģijas likuma 11. panta otrās daļas 2. un 7. punktā ir paredzēts, ka tehniskajos noteikumos ir definēti darbības noteikumi, kas attiecas uz sistēmas operatoru, veicot elektroenerģijas plūsmu tehnisko pārvaldību, un ka saskaņā ar šiem tehniskajiem noteikumiem sistēmas operatora līgumos par piekļuvi sistēmai nediskriminējošā veidā ir precizēti tā piemērošanas noteikumi attiecībā uz sistēmas lietotājiem. Turklāt Dabasgāzes likuma 15./5.*undecies* panta otrās daļas 5. un 9. punktā ir paredzēts, ka Labas prakses kodeksā ir definēti pasākumi, kuru mērķis ir novērst jebkādu diskrimināciju starp dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem vai lietotāju kategorijām, kā arī pamatprincipi, kuri attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas, no vienas puses, ir dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram un, no otras puses, dabasgāzes pārvades sistēmas lietotājiem saistībā ar šīs sistēmas izmantošanu.
- 106 Šādi rīkojoties, noteikumi, pasākumi un principi, kas tādējādi ir definēti tehniskajos noteikumos un Labas prakses kodeksā, var aptvert attiecīgi pielāgošanas un balansēšanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumus, kuriem jābūt taisnīgiem un nediskriminējošiem. Saskaņā ar Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta b) apakšpunktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta b) apakšpunktu regulatīvajai iestādei būtu jānosaka vai jāapstiprina šie nosacījumi vai vismaz to noteikšanai izmantotā metodika.
- 107 Turklāt Elektroenerģijas likuma 11. panta otrās daļas 2. un 6. punktā ir paredzēts, ka tehniskajos noteikumos ir paredzēti darbības noteikumi, kas attiecas uz sistēmas operatoru saistībā ar darbībām, kuras tam jāveic, lai novērstu pārslodžu problēmas, kā arī informācija, kas sistēmas operatoram jāsniedz citu elektroenerģijas sistēmu operatoriem, ar kuriem pārvades sistēma ir savstarpēji savienota, lai nodrošinātu drošu un efektīvu sistēmas attīstību un savstarpēju izmantojamību. Savukārt

Dabaszgāzes likuma 15./5.*undecies* panta otrās daļas 9. punktā ir paredzēts, ka Labas prakses kodeksā ir noteikti pamatprincipi, kuri attiecas uz tiesībām un pienākumiem, kas, no vienas puses, ir dabaszgāzes pārvades sistēmas operatoram un, no otras puses, dabaszgāzes pārvades sistēmas lietotājiem saistībā ar sarunām par piekļuvi pārvades jaudai un pārslodžu vadību.

- 108 Šādi rīkojoties, noteikumi, informācija un principi, kas šādi ir definēti tehniskajos noteikumos un Labas prakses kodeksā, var attiekties uz piekļuvi pārrobežu infrastruktūrai, tostarp jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības procedūrām. Saskaņā ar Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta c) apakšpunktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta c) apakšpunktu regulatīvajai iestādei būtu jānosaka vai jāapstiprina minētā piekļuve un procedūras vai vismaz metodika, kas tiek izmantota, lai tās noteiktu, un minētajai iestādei turklāt ir jāuzrauga pārslodzes vadība saskaņā ar abu šo pantu 9. punktu.
- 109 Šādā kontekstā Karaļa iesaistīšanās vairāku nosacījumu noteikšanā, kuri saskaņā ar Direktīvām 2009/72 un 2009/73 būtu jāizstrādā vai jāapstiprina pašai *CREG*, atņem tai minētās regulatīvās kompetences, kurām tai būtu jābūt (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 29. oktobris, Komisija/Belģija, C-474/08, nav publicēts, EU:C:2009:681, 29. punkts).
- 110 Jānorāda, ka *CREG* kā regulatīvajai iestādei vajadzētu spēt pieņemt savus lēmumus autonomi, pamatojoties tikai uz sabiedrības interesēm, lai nodrošinātu minētajā direktīvā izvirzīto mērķu ievērošanu, neesot pakļautai citu iestāžu, piemēram, Karaļa, norādījumiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 11. jūnijs, *Prezident Slovenskej republiky*, C-378/19, EU:C:2020:462, 54. punkts).
- 111 Jāpiebilst, ka ar Belģijas Karalistes izvirzītajiem argumentiem nevar noraidīt otrā iebilduma otro daļu.
- 112 Šajā ziņā argumentācija, kas balstīta uz Regulām Nr. 714/2009 un Nr. 715/2009, nav atbilstoša, jo tās attiecas uz nosacījumiem piekļuvei tiklam pārrobežu tirdzniecībā un to mērķis nav grozīt šajā prasībā minētās Direktīvu 2009/72 un 2009/73 tiesību normas, kuras attiecas uz regulatīvās iestādes kompetenci noteikt vai apstiprināt vismaz metodiku, kas tiek izmantota, lai aprēķinātu vai paredzētu tostarp nosacījumus par pieslēgumu un pieeju valsts tīkliem.
- 113 Attiecībā uz argumentiem saistībā ar Regulām 2016/631, 2016/1388 un 2016/1447 par Direktīvas 2009/72 5. panta atcelšanu un tehnisko noteikumu pieņemšanu ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākumu neizpildes esamība ir jāizvērtē, ņemot vērā situāciju dalībvalstī, kāda tā bija argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, un ka Tiesa nevar ņemt vērā iespējamās pēc tam notikušās izmaiņas (spriedums, 2017. gada 15. marts, Komisija/Spānija, C-563/15, nav publicēts, EU:C:2017:21016, 25. punkts un tajā minētā judikatūra). Šīs regulas, kā arī Direktīvas 2009/72 5. panta atcelšana un tehnisko noteikumu pieņemšana līdz ar to nevar tikt ņemtas vērā, izskatot šo prasību, jo tās ir notikušas pēc argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām.
- 114 Katrā ziņā, lai gan Regulu 2016/631, 2016/1388 un 2016/1447 mērķis ir paredzēt saskaņotus noteikumus par tīklu pieslēgumu, to mērķis nav grozīt kompetences noteikumus, kas paredzēti Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktā un 9. punktā, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktā un 9. punktā, nedz arī atbrīvojot dalībvalstis no šo noteikumu transponēšanas pienākuma.
- 115 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Belģijas Karaliste nav izpildījusi Direktīvās 2009/72 un 2009/73 paredzētos pienākumus, jo tā nav pareizi transponējusi Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 116 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

117 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Beļģijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un Beļģijas Karalistei spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespiež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

1) Beļģijas Karaliste nav izpildījusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu paredzētos pienākumus, pareizi netransponējot:

- gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu;
- Direktīvas 2009/72 37. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu un Direktīvas 2009/73 41. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, kā arī
- Direktīvas 2009/72 37. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu, kā arī Direktīvas 2009/73 41. panta 6. punkta a)–c) apakšpunktu un 9. punktu.

2) Beļģijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]